

DAGSINS MEINING

Nú nærkast

Eftir sera stóru vónirnar til at finna olju á landgrunninum fyri umleið fimm árum síðani eru bæði føroyingar og oljufeløg vordin meira realitisk. Hugtakið at vera "varisliga bjartskygd" er komið inn í oljumálið og er tað eisini gott. Umleið 10 ár eru farin, síðani vit av álvara fóru at fyrireika oljuleiting við Føroyar. Í oljuhøpi er tað ikki nøkur long tíð. Men stórar fløgur eru uppá spæl og til ber heldur ikki at biða út í tað endaliga. Okkurt positivt skal henda, um oljufeløgini framhaldandi skulu vera verandi her og gera fløgur.

Tað var so júst tað, sum hendi í fjør, tá nøkur av stóru oljufeløgum í heiminum, ChevronTexaco og Statoil, gjørdur eitt stórt fund beint við markið. Tað líkasum hevði katalysatoreffekt við sær soleiðis, at fleiri feløg bráðliga vístu 2. útbjóðing á okkara landgrunninum áhuga. Um hetta fundið ikki varð gjørt, tó at tað liggur á bretskum øki, so er ikki víst, um nakar áhugi hevði verið nýggju útbjóðingini. Men har vóru vit so heppin. Fundið skamt frá markinum birti lív í aftur vónirnar, at olja finst við Føroyar. Og nú sleppa hesar vónir so at standa sína roynd. Tí um gott og væl eitt hálvt ár verður borurin eftir øllum at døma settur í undirgrundina aftur. Og tað eru ikki hissin brunnar, sum skulu borast. Hesir eru so mikið kostnaðarmiklir, at talan helst verður um at leggja fyra brunnar saman til tveir.

Stórir partur av undirgrundini er fjaldur av tjúkkum basaltfláum. Torført er at síggja gjøgnum basaltið og gera av, hvar tað er best at leita. Men eftir stórt kanningsarbeiði halda oljufeløgini seg nú síggja nakað undir basaltinum, sum kann vera stórar oljukeldur. Og tað eru hesar, sum feløgini næsta summer og møguliga eisini í 2007 fara at bora niður til.

Her kann vera talan um "knald eller fald". Verður olja funnin undir basaltinum kann tað skapa ovurstóran áhuga aftur fyri undirgrundini. Verður eingin olja funnin har, so kann tað hava við sær, at allur áhugi fer at kólna fyri ikki at síga steðga upp. Hóast tol kreyst og hóast nógvir brunnar kunnu verða borad, áðrenn rakt verður við rakstrarverdu fund, so má tó sigast, at brunnarnir á basaltinum í komandi árum fara at fáa avgerandi týðning fyri, hvussu nær ella fjart eitt føroyskt oljuevintyr er. Men sær "svart" út inni á basaltinum, so er tó heldur ikki orsök til at missa alla vón. Tí úti við markið eru so eisini møguleikar. Fundið hinumegin á bretskum øki, sum fekk glið á aftur á Atlantsmótinum liggur so tætt upp at føroyskum øki og kann vera so mikið stórt, at tað fer at "smitta" av uppá loyvinu okkaru megin. At feløgini vilja arbeiða báðumegin markið. Sum stóðan sær út í lötuni, so vendir tað rætta vegin. Árinu 2006 og 07 kunnu gerast týðandi aldarmót fyri føroyska samfelagið bæði so ella so.

Sosialurin

Sjúkrahússjúka og reingerð

A. Guttormur Djurhuus

At eitt prus kann taka ilt fyri seg vita vit øll. Vit vita eisini øll at eitt sár hevur bestu møguleikar at lekjast, um tað verður hildið reint. Um umhvørvið er lívsørt, er eingin vandi fyri smittu uttanfrá og møguleikarnir fyri grøðing teir bestu. Tað varð einaferð hildið, at vandin fyri smittu var av ongum ella lítlum týðningi. Tók ilt fyri seg kundir brunin lættliga berjast niður við antibiotika. Men sum árinu liðu gjørdist fleiri og fleiri bakterier mótstøðuførar móti antibiotika. Tær gjørdist resistantar. Ikki bert resistantar, men multiresistantar. Tað merkir at tær gjørdust resistantar ímóti fleiri ymskum sløgum av antibiotika.

Í dag eru trupulleikarnir stórir av smittu, sum stendst av multiresistentum bakterium. Serliga eru trupulleikarnir stórir á sjúkrahúsum, og hevur trupulleikin tískil fingið

navnið sjúkrahússjúkan, hóast tað ikki er nøkur sjúka. Besta amboðið at berja niður vandan fyri smittu av multiresistentum bakterium er reinføri.

At reinføri fyriryrgir smittu, vísti ungarin Ignaz Semmelweis longu í 1843. Føðideildin á sjúkrahúsinum í Wien, har hann arbeiðdi, var býtt sundur í tvey. Á aðrari deildini starvadu ljósmøður og á hinari læknakandidatar. Á ljósmøðursíni var deyðstítleikin áleið 3 %, men á læknasíðuni millum 10 og 30 %. Semmelweis legði til merkis at læknakandidatar-nir kundu fara frá líkskuri til føðihjál, uttan at vaska

hendurnar. Aftaná kravboð um at hendurnar skuldu vaskast í klorvatni aftaná líkskur og tá farið varð frá einari barnakonu til aðra, fall deyðstítleikin niður á 1,3 %. Sum ikki eina ferð noktaði akademiska verðin at boyggja seg fyri veruleikanum og varð Semmelweis rikin úr Wien og heim aftur til Ungarn. Har gjørdist hann tó professari og fekk trúst ígjøgnum at føðideildirnar vóru reformeradar.

Eitt gjøgnumført reinføri, frá umhvørvi til sjúkling, hevur víst seg at vera besta fyriryrgingin móti sjúkrahússjúku. Og her hava vaskikonurnar, menn eru helst ónýtiligir til hetta krevjandi arbeiði, týðningarmiklan leiklut. Skúribust, soda, klorvatn og grønsápa, saman við dugnaligum vaskikonum, hevur víst seg at vera besta amboði móti hesu herviligju ígerð.

Meg minnist eina ferð, tá eg sum ungur maður arbeiðdi á eini kanningarstovu, ið royndi at menna nýggjan heilivág, at nú

kuldi sparast. Og sjálvandi skuldi sparast frá í neðra av. Vaskikonurnar skuldu skerjast. Tá reistist kanningartjórin Bo Lam, sum seinni gjørdist professari, og segði at um skerjast skuldi átti tað at vera frá toppinum av og ikki frá í neðra av. Lutvís gingu fleiri vaskikonur í lön ímóti einum akademikara og lutvís vóru dugnaligar vaskikonur ringari at fáa fatur á enn dugnaligum akademikarum. Tær fann tú ikki undir hvørjum steini! Og so varð.

Tá sparast skal á Landsjúkrahúsinum er tað altíð í niðara enda at skorið verður. Tað er teimum lægst løntu at farið verður eftir. Næstu ferð skert verður, royndi tá at skera av í ovara enda. Koyrið nakrar stjórar heim og kanska nakrar yvirlæknar við teimum. Tað munar nóg betur og nerver ikki sjúklingarnar. Ikki er lang síðani at einsamallur dani stjórnaði øllum sjúkrahúsinum uttan størvegis trupuleikar, so óneyðugt skuldi veri við einum riðli av stjórum.

Er bólkur 1 (Lemmatrolarar) skjótt søga eisini?

Mikkjal Hammer
850 Hvalba

Eftir at hava fingið fiskiloyvinu fyri næsta hálva árið, har aftur ein stórus niðurskurður er í hjáveidukvotuni, situr man spyrjandi um ætlanin nú er at avreiða bólk 1 sama vegin sum rækjuskipini.

Hjáveidukvotan hjá bólk 1 er atgongumerkið til innaru leið. T.v.s. at fyri at kunna fiska upsar og annað á innaru leið, er neyðugt at kunna fiska tosk og hýsu. Henda kvota var upprunliga 100 tons av ávíkavist

toski og hýsu fyri hvørt hálvár. Men eftir at hava móttikið fiskiloyvini fyri næsta hálva árið, staðfesta vit at hon nú bert er 40 tons. Og tá okkara niðurskurður nú í tveimum fómur er nóg stóri enn hjá øðrum líknandi skipabólkum, so er spurningurin, hvat vil Fiskimálaráðið við bólk 1. Hesin niðurskurður er kanska bara promillu av heildarveiduni, men fyri bólk 1 er hesin niðurskurður ein stórus partur av hjáveidukvotuni

Teir flestu lemmatrolararnir eru heimahoyrandi í

Suðuroynni, men vónandi er avstandurin ikki so stórusuður, at landsstýrismaðurin ikki veit, hvat fylgir hetta kann fáa fyri hesi skip og Suðuroynna.

Fyri okkum sum varða av hesum skipum er hettar sera ørkymlandi. Hettar kemur beint eftir at landsstýrismaðurin hevur sett kunngerðir í gildi (fiskapakkán), sum ger at vit ikki í sama mun sum áður, kunnu hava ein fíggarligan skilagóðan rakstur.

Og sum er, er raksturin sera tungur, serliga av hoga oljuprísinum, og við fram-

haldandi minkandi rættindum, gongur skjótt skeiva vegin.

Vónandi var hettar ein kiksari hjá landstýrsmanninum, soleiðis at vit aftur fáa somu hjáveidukvotu, sum vit hövdu áður, í øllum føri ikki stóri niðurskurður enn aðrir í prosentum. Um ikki, so fari eg at heita á landstýrsmannin um greitt at boða frá, at hettar verður politikkurin mótvægis lemmatrolarunum, soleiðis at vit kunnu taka neyðug stig fyri at minnera tapi hjá partaeigarum og øðrum ognarum.

Sosialurin

Sosialurin

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

jan@socialurin.fo

Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov

eirikur@socialurin.fo

Figgjarleiðari: Tóki Hojgaard

toki@socialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo

Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo

Teresa Jensen teresa@socialurin.fo

Finnbjørg Nattestad finnbojrg@socialurin.fo

Gudny Langgaard gudny@socialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@socialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo

Vilmund Jacobsen vilmund@socialurin.fo

Snøri Bred snøri@socialurin.fo

Magnus Gunnarsson maggi@socialurin.fo

Terji Nielsen terji@socialurin.fo

Anna V. Elingsgaard anna@socialurin.fo

Eydna Skaaale eydna@socialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@socialurin.fo

Terji Nielsen terji@socialurin.fo

Myndamenn:

Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo

Jens Kristian Vang jensk@socialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:

Postsmoga 231

Nólsoy Pálsgrøta 1, 700 Klaksvík

tel. 458686 fax 458687

e-post: ktaksvik@socialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:

tel. 375364 fax 375464

tel. 228814

e-post: aki@socialurin.fo

e-post: dagfinn@socialurin.fo

Uppseting/prent:

Uppseting: Føroyaprent

Prent: Prentmiðstöðin

Útgevari:

Sp/i Sosialurin

Avgreiðsla:

Mán.-frí. 8-16

Tórsgøta 1, 100 Tórshavn

Tel. 341800, Fax 341801

Postadressa:

Postboks 76, 110 Tórshavn

E-mail:

post@socialurin.fo

lysing@socialurin.fo

lysingartorg@socialurin.fo

varp@socialurin.fo

Lýsingar

Freistir:

	Tekstlýsingar	Støri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán. kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Støri lýsingar, sum nógvar arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir. Framhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:

Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breidd og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarar er 4mm.

Innsent tilfar

Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnad um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.

Blaðið verður prentað
mánadag-fríggjadag klokkan 14⁰⁰